

Tehtävä: sijoittajan verotus

Sijoittaja maksaa pääomatuloistaan veroa, joka on 30 000 euroon asti 30 % ja tätä ylittävältä osalta 34 %. Pääomatuloista saa tehdä vähennyksiä niiden kulujen mukaan, joita pääomatulojen hankkimisessa on syntynyt. Esimerkiksi arvopaperien mynnistä syntyneet luovutustappiot ovat vähennettävissä. Pörssiyhtiöiden maksamista osingoista 15 % on verovapaata tuloa. Jos sijoittaja saa 1 000 euroa osinkoja, maksetaan verot vain 850 euron osalta. Pörssiyhtiöt tilittävät arvo-osuustileille maksettujen osinkojen verot automaattisesti verottajalle (25,5 %:n ennakonpidätys). Mikäli pääomatulot ylittävät vuodessa 30 000 euron rajan, joutuu sijoittaja maksamaan osingoista lisäveroja veroilmoituksen yhteydessä.

Omistusten arvon kasvaessa merkittävästi sijoittajalla on mahdollisuus hyödyntää luovutusvoittojen osalta ns. hankintameno-olettamaa. Alle 10 vuotta omistettujen osakkeiden tai rahasto-osuuksien kohdalla hankintameno-olettama on 20 prosenttia. Tällöin myyntihinnasta siis 80 %:ia olisi veronalaista pääomatuloa. Yli 10 vuotta omistettujen sijoitusten hankintameno-olettama on 40 %. Tällöin myyntihinnasta 60 % on veronalaista pääomatuloa. Sijoittaja voi myös aina hyödyntää varsinaista ostohintaa eli todellista hankintamenoa, jos se on hänen kannaltaan suotuisampi vaihtoehto. Mikäli ostohintaa ei voida todentaa esimerkiksi tositteilla, sovelletaan aina hankintameno-olettamaa. Sijoittajan kannattaakin pitää kirjaa sijoituksistaan ja säilyttää tarvittavat tositteet, jottei verokohtelu olisi kohtuuttoman kireää.

Arvo-osuustilillä pienistä kaupoista ei makseta aina lainkaan veroja. Jos sijoittaja myy arvopapereita yhteensä alle 1 000 eurolla vuodessa, ei näiden kauppojen luovutusvoitoista peritä lainkaan veroa. Piensijoittaja voi hyödyntää tätä vuoden lopussa, jos hän haluaa realisoida pieniä summia sijoituksistaan käteiseksi. Mikäli vuoden aikana tehtyjen myyntien kokonaisarvo ylittää 1 000 euroa, maksetaan kaikista luovutusvoitoista verot.

Osakesäästötili (OST) poikkeaa arvo-osuustilistä siten, että sille maksetuista osingoista tai sen sisällä syntyneistä luovutusvoitoista ei makseta välittömästi veroa. Verot kerätään vasta siinä vaiheessa, kun sijoittaja nostaa itselleen käteisvaroja tililtä. Tämä verotuksen viivästyminen kasvattaa sijoitusten korkoa korolle -efektiä, sillä esimerkiksi osingot voidaan uudelleen sijoittaa ilman veroja. Osakesäästötililtä nostettujen varojen verotus määräytyy aina säästötilin sen hetkisen tilanteen mukaan. Mitä enemmän OST:n sijoitukset ovat tuottaneet voittoa suhteessa talletettuun pääomaan, sitä suurempi osuus osakesäästötililtä nostetuista varoista on veronalaista pääomatuloa.

Esimerkki OST:n verotuksesta:

Anna on tallettanut osakesäästötililleen yhteensä 10 000 euroa käteistä, jotka hän on sijoittanut osakkeisiin. Viidessä vuodessa osakkeiden arvo on kasvanut 20 000 euroon, josta siis 10 000 euroa eli 50 prosenttia on tuottoa. Anna päättää myydä osakkeita ja nostaa tililtään 10 000 euroa. Koska osakesäästötilin saldosta 50 prosenttia on tuottoa, myös nostetuista varoista puolet (eli 5 000 euroa) lasketaan veronalaiseksi pääomatuloksi. Maksettava vero on siten 1 500 euroa ($0,3 \times 5\,000 = 1\,500$).

Nostojen jälkeen osakesäästötilille jää 10 000 euron edestä varallisuutta, josta puolet on Annan tekemiä talletuksia ja puolet sijoitusten laskennallista tuottoa. Viiden vuoden päästä näiden sijoitusten arvo nousee jälleen 20 000 euroon. Tästä siis 5 000 euroa (25 %) on talletuksia ja 15 000 euroa (75 %) sijoitusten tuottoa. Jos Anna päättäisi taas myydä osakkeita ja nostaa tililtään 10 000 euroa, olisi veronalaisen pääomatulon osuus tällä kertaa 75 % eli 7 500 euroa.

Nyt tilille jäisi 10 000 euroa. 2 500 euroa olisi alkuperäisiä talletuksia, jotka Anna saisi nostaa verovapaasti. Loput 7 500 euroa olisi tuottoja ja siten veronalaista pääomatuloa. Mikäli Anna tallettaisi tililleen myöhemmin 5 000 euroa lisää käteistä, olisi tuottojen ja talletusten suhde jälleen 50/50.

Osakesäästötilille saa tallettaa enintään 50 000 euroa käteistä. Se on siis tarkoitettu ensisijaisesti piensijoittajille. OST:n sijoitusten tuotoille ei kuitenkaan ole ylärajaa. Vuoden 2021 alussa Suomen suurin osakesäästötilin salko oli 330 000 euroa.

Tehtävät

Tehtävä 1

Laske seuraavien henkilöiden pääomatulot ja veronalaisten pääomatulojen verotus.

Henkilö A (käytössä arvo-osuustili)	Henkilö B (käytössä osakesäästötili)	Henkilö C (käytössä arvo-osuustili)
Osinkotulot 15 000 e Luovutusvoitot 10 000 e Luovutustappiot 5 000 e	Käteistalletuksia yht. 20 000 e Tilin kokonaissaldo: 50 000 euroa tuotoista 10 000 e osinkotuloja loput 20 000 e arvonnousua	2 000 kpl yhtiön A osakkeita ostohinta 5 e/kpl (ostettu 9 v. sitten) kurssi nyt 20 e/kpl 1 000 kpl yhtiön B osakkeita ostohinta 10 e/kpl (ostettu 15 v. sitten) kurssi nyt 50 e/kpl
	Tililtä nostetaan 20 000 euroa käteistä.	Kaikki arvo-osuustilin osakkeet myydään käyvällä hinnalla.

Tehtävä 2

Seuraavalla sivulla olevassa taulukossa on vertailtu osakesäästötilin ja arvo-osuustilin hyötyjä erilaisille sijoittajille. Tutustu taulukkoon ja pohdi sen jälkeen, kumpi tili (OST vai AOT) olisi parempi alla oleville esimerkkihenkilöille.

Hanna

Hanna on 55-vuotias. Hän sijoittaa pääasiassa laadukkaisiin suomalaisiin ja kansainvälisiin pörssiyrityksiin, jotka ovat vakaita osingonmaksajia. Hannan sijoitushorisontti 5 – 15 vuotta, sillä hän aikoo nauttia säästöistään eläkepäivillä.

Erkki

Erkki on 28-vuotias. Erkki nauttii osakemarkkinoiden seuraamisesta ja käy aktiivisesti kauppaa. Hän etsii ensisijaisesti kasvuyhtiötä, jotka toimivat lupaavilla toimialoilla. Tyypillisesti Erkki pitää osaketta salkussaan muutaman vuoden, jonka jälkeen hän realisoii sijoituksen tuotot (tai tappiot) ja etsii uusia vastaavia sijoituskohteita. Erkin sijoitusfilosofia on *”cut your losses short and let profits run”*, eli hän pyrkii luopumaan huonoista sijoituksistaan varhain, jotta ne eivät syö tuottoja. Erkin sijoitushorisontti on kaukana tulevaisuudessa.

Sanni

Sanni on 21-vuotias. Hän sijoittaa pääsääntöisesti rahastoihin, mutta on viime aikoina innostunut myös osakepöiminnasta. Sanni haluaa sijoittaa erityisesti vastuullisiin kotimaisiin yrityksiin, joiden liiketoiminta on kestäväällä pohjalla. Hän etsii salkkuunsa sekä kasvu- että arvoryrityksiä. Sannin sijoitushorisontti on 30–40 vuotta.

Osakesijoituksen piirteet ja tavoitteet	OSAKESÄÄSTÖTILI	ARVO-OSUUSTILI
Rahastosijoittaja (perinteiset rahastot ja pörssinoteeratut ETF:t)	EI	KYLLÄ Näitä sijoitustuotteita ei voi hankkia OST:lle.
Suomalainen osake, jonka tuotto tulee painottumaan kasvuun.	KYLLÄ Mikäli osakkeet myydään, näin saadut luovutusvoitot voidaan uudelleen sijoittaa ilman verohidastetta (korkoa korolle).	EHKÄ Pitkään omistetun yritysten osakkeiden myynnissä voidaan hyödyntää hankintameno-olettamaa.
Suomalainen osake, jonka tuotto tulee painottumaan osinkoihin	KYLLÄ OST mahdollistaa vahvemman korkoa korolle -ilmiön, kun osingot voidaan sijoittaa ilman veroja.	EHKÄ Mikäli osingot käytetään kulutukseen, niiden verotus on AOT:llä kevyempi (25,5 vs. 30 %)
Ulkomaalainen osake, jonka tuotto tulee painottumaan kasvuun	KYLLÄ Mikäli osakkeet myydään, näin saadut luovutusvoitot voidaan uudelleen sijoittaa ilman verohidastetta.	EHKÄ Pitkään omistetun yritysten osakkeiden myynnissä voidaan hyödyntää hankintameno-olettamaa.
Ulkomaalainen osake, jonka tuotto tulee painottumaan osinkoihin	EHKÄ Ulkomaisten yritysten osingoista maksetaan niiden kotimaahan lähdeveroa (esim. 15 %), mitä ei hyvitetä OST:n verotuksessa.	KYLLÄ Ulkomaisten yritysten osingoista maksetut lähdeverot hyvitetään kotimaisessa verotuksessa.
Sijoitushorisontti on kymmeniä vuosia	KYLLÄ OST:llä uudelleen sijoitettujen osinkojen ja myyntivoittojen korkoa korolle -efekti on vahvempi.	EI Vaikka hankintameno-olettama tarjoaa tiettyjä veroetuja, OST on todennäköisesti parempi.
Sijoitushorisontti on selvästi alle kymmenen vuotta	EI Lyhyellä tähtäimellä OST:n viivästetty verotus ei palvele sijoittajaa.	KYLLÄ Osinkojen kevyempi verotus parantaa tuottoja lyhyellä tähtäimellä.
Haluan tilin, joka on mahdollisimman yksinkertainen	KYLLÄ OST:n verokohtelu on äärimmäisen suoraviivaista. Maksat verot aina samalla periaatteella tuloja nostaessa eikä kauppvoja tehtäessä tarvitse pohtia veroja.	EHKÄ AOT vaatii sijoittajalta enemmän verosuunnittelua, mutta ei se nyt kovin monimutkainen ole.

Aloitteleva sijoittaja, jolla ei vielä vahvaa sijoitus suunnitelmaa	EHKÄ Osakesäästötilejä saa olla vain yksi kerrallaan ja sitä voi hyödyntää vain suoriin osakeostoihin, jotka vaativat perehtymistä yrityksiin.	KYLLÄ Rahastosijoittaminen on helpoin ja turvallisin tapa aloittaa osakesäästäminen.
--	---	---